

Kroatijos ISSN centro veikla

Jasenka ZAJEC

Nacionalinė ir universiteto biblioteka, Hrvatske bratske sajednice 4, POB 550, 10001 Zagreb, Croatia, el. p. zajec@nks.hr

1. Įvadas

Serialinių leidinių kataloguotojai puikiai suvokia, kaip svarbu vienareikšmiškai identifikuoti tęsiamąjį išteklių ir kokį vaidmenį atlieka tarptautinis standartinis serialinio leidinio numeris (ISSN), kasdien vartojamas šiame procese. Šiuo metu ISSN įgavo dar didesnės svarbos dėl didėjančio elektroninių išteklių skaičiaus. Tiksliau sakant, tęsiamąjį išteklių prigimtis smarkiai keičiasi, jis egzistuoja tam tikrą laiką tarpą, atsiranda pavienėmis laidomis (kaip tipiškas serialinis leidinys), keičiasi visas jo turinys arba jo turinio dalis (pavyzdžiui, tokio integruojamojo išteklio kaip interneto svetainė), o visas šias skirtingas iteracijas būtina identifikuoti ir kataloguoti kaip vieną ir tą patį bibliografinį išteklių. Žinoma, kad „...viskas, kas susiję su būsimais leidiniais, gali keistis, net ir jų antraštė“¹.

ISSN yra vienareikšmė bibliografinio identifikavimo priemonė, palengvinanti katalogavimą ir keitimąsi tęsiamajam ištekliui priklausančiais duomenimis. ISSN naudojasi leidėjai, bibliotekos, suvestinių katalogų sudarytojai, referavimo ir indeksavimo tarnybos bei duomenų bazių sudarytojai, autoriaus teisių priežiūros organizacijos, prenumeratos agentūros, platintojai, naujienų agentūros, pašto tarnybos, mokesčių institucijos ir t. t. ISSN nepriklauso nuo leidinio šalies, kalbos, išleidimo dažnumo, laikmenos ar turinio.

2. ISSN tinklas

ISSN tinklas yra tarptautinė sistema, identifikuojanti tęsiamuosius išteklius visuotinės bibliografinės apskaitos sąlygomis. Įsteigtas 1970 m. pradžioje UNESCO/UNISIST iniciatyva sudaryti mokslinių serialinių leidinių registrą, jis buvo susietas su ISO iniciatyva sukurti standartinį serialinių leidinių numerį. Bibliografinė apskaita remiasi ISSN ir registracine antrašte, priskiriama kiekvienam registruotam tęsiamajam ištekliui. Tinklą sudaro Tarptautinis ISSN centras ir šiuo metu veikiantys 77 nacionaliniai centrai,

kartu kuriantys ir atnaujinantys ISSN registrą², tarptautinę bibliografinių duomenų bazę, sudarytą iš daugiau kaip 1 125 000 ISSN įrašų, ir svarbius bibliografinius elementus, t. y. metaduomenis. ISSN registras yra plečiamas bendradarbiaujant visoms šalims narėms ir vadovaujantis bendromis taisyklėmis ir standartais (ISSN vadovas, ISSN formatai, kiti ISO standartai, apimantys specialiu ženklu vartojimą, kalbų kodus, šalių kodus, keitimąsi bibliografiniais įrašais, antraštės žodžių trumpinimą)³. Bėgant metams tinklas nuolat plečiasi. Pagal Tarptautinio ISSN centro parengtą 2003 m. ataskaitą, norą prisijungti prie tinklo pareiškė septyniolika valstybių.

Tarptautinis ISSN centras yra tarpvyriausybinių organizacijų, koordinuojanti tinklo veiklą, aprūpinanti bendromis darbo priemonėmis, pildanti ISSN registrą ir užtikrinanti nuolatinę prieigą prie jo, skatinanti ISSN darbą, teikianti paramą nacionaliniams centrams bei organizuojanti mokymus, registruojanti du tarptautinius standartus (*ISO 4 Information and Documentation – Rules for the Abbreviation of Title Words and Titles of Publications* ir *ISO 3297 Information and Documentation – International Standard Serial Number (ISSN)*) bei bendradarbiaujanti su panašaus pobūdžio tarptautinėmis organizacijomis (pavyzdžiui, IFLA, ISO, EAN, EDItEUR, ICSTI, IETF).

2.1. ISSN tinklo valdymas

Tarptautinis ISSN centras yra savarankiška institucija, kuriai Valdybos padedamas vadovauja direktorius. Bendrąją plėtros politiką nustato Generalinė asamblėja, kurią sudaro Prancūzijos vyriausybės, UNESCO ir UNESCO šalių narių, pritarusių Tarptautinio ISSN centro įstatams, atstovai. Prancūzija, šalis, vadovaujanti Tarptautiniam ISSN centrui ir UNESCO organizacijoms, remiančioms ISSN tinklą nuo pat jo įkūrimo, turi du nuolatinius atstovus valdančiose ISSN institucijose. Kartą per dvejus metus šaukiama

Generalinė asamblėja priima metinius šalių narių įnašus ir išrenka Valdybą. Valdybą sudaro po vieną Prancūzijos vyriausybės ir UNESCO atstovą bei 10 iš kitų šalių narių atrinktų atstovų. Ji patvirtina ISSN veiklos programą ir Tarptautinio ISSN centro biudžetą. Praktiniai ir techniniai klausimai aptariami ir patvirtinami reguliariuose metiniuose nacionalinių centrų direktorių susirinkimuose. Kasdienė veikla bei problemos taip pat aptarinėjamos per ISSN tiesioginio ryšio adresų sąrašą⁴. Tai forumas, kuriame diskutuojama įvairiais klausimais. Naujausios diskusijos vyko apie asmenines žiniatinklio svetaines ir apie tai, ar reikėtų joms skirti ISSN. Ankstesniuose forumuose diskutuota apie EAN pritaikymą, PVM reguliavimą, ISSN skyrimą kryžiažodžiams ir t. t.

2.2. ISSN tinklo finansavimas

Finansinius tinklo šaltinius sudaro jo narių įnašai, pirmiausia Prancūzijos vyriausybės, kaip šalies, vadovaujančios Tarptautiniam ISSN centrui ir UNESCO, bei lėšos, gautos iš prekybos ISSN leidiniais ir paslaugomis. Likusi finansavimo dalis padalijama tarp šalių narių. Narystės mokestis kas dvejus metus yra apskaičiuojamas Generalinės asamblėjos susirinkime, remiantis kiekvienos šalies bendruoju nacionaliniu produktu, su sąlyga, kad nė vienos šalies įnašas neturi viršyti 20% biudžeto dalies, nepadengtos vadovaujančios šalies, UNESCO ir tiesioginėmis Tarptautinio ISSN centro gaunamomis pajamomis. Šalys, reguliariai mokančios narystės mokestį, gauna visas darbo priemones, taip pat ISSN registrą CD-ROM'e ir galimybę nemokamai prisijungti prie ISSN internete.

3. Nacionalinio centro įsteigimas

Nacionalinį centrą galima įsteigti bet kurioje UNESCO priklausančioje šalyje. Šalies vyriausybės atstovas (dažniausiai ministras pirmininkas, užsienio reikalų ministras ar net prezidentas) informuoja generalinį UNESCO direktorių apie norą prisijungti prie tinklo, pranešdamas, kad šalis sutinka su Tarptautinio ISSN centro įstatais, bei nurodydamas nacionaliniam centrui vadovausiančią instituciją. Vadovaujančią instituciją išrenka pati šalis. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad nacionalinis centras turi orientuotis į veiklą, susijusią su serialiniais leidiniais, svarbiausia, kad institucija turėtų prieigą prie serialinių leidinių rinkinių ir būtų užmezgusi ryšius su leidėjais. Faktiškai nacionaliniam centrui turi vadovauti nacionalinė biblioteka arba panaši institucija (pavyzdžiui, dokumentavimo ar bibliografijos tarnyba, nacionaliniai knygų rūmai ir pan.).

Gavusi oficialų šalies laišką, UNESCO informuoja Tarptautinį ISSN centrą, kad nauja šalis pritarė jo įstatams.

Tada Tarptautinis ISSN centras ir vadovaujančioji institucija pasirašo darbo sutartį, kurioje įvardijami abiejų šalių įsipareigojimai, autoriaus teisių klausimai, susiję su ISSN registru, atstovais Generalinėje asamblėjoje, direktorių susirinkimuose ir t. t. Nacionaliniam centrui vadovaujanti institucija prisiima visą atsakomybę už tęsiamųjų išteklių registravimą savo šalyje pagal ISSN taisykles bei standartus ir užtikrina finansinę paramą nacionaliniam centrui bei narystės mokesčio mokėjimą.

Pasirašius sutartį, nacionalinis centras gauna visą dokumentaciją bei darbo priemones (ISSN vadovą, ISSN bloką, antraštės žodžių santrumpų sąrašą). Tarptautinis ISSN centras taip pat organizuoja naujų centrų darbuotojų mokymus bei užtikrina nuolatinę paramą jų veiklai. Be to, tapti stipraus centro nariu yra naudinga ir todėl, kad naujas centras gali pasinaudoti kitų nacionalinių centrų patirtimi, ypač veikiančių gretimose šalyse. Keletas nacionalinių centrų gali nuspręsti sukurti bendrą regioninį centrą. Šiuo metu veikia vienas Pietryčių Azijos regiono centras. Be to, organizuojami regioniniai susirinkimai, kurių metu aptariami įvairūs klausimai bei gerinama abipusė veikla.

3.1. Nacionalinio centro tikslai

Nacionalinis centras yra vienintelė institucija, atsakinga už tęsiamųjų išteklių registravimą savo šalyje. Jam geriausiai žinoma apie šalies produkciją, leidybą ir bibliotekų bendruomenę, be to, jis yra aprūpintas geriausiomis priemonėmis, skirtomis tvarkyti vietinius tęsiamuosius išteklius.

Pagrindinės nacionalinio centro veiklos sritys:

- ISSN skyrimas tęsiamiesiems ištekliams;
- nuolatinė tęsiamųjų išteklių registracija ISSN registre;
- bibliografinių duomenų (antraštės, leidėjo ir t. t.) pokyčių kontrolė bei reguliarius įrašų atnaujinimas;
- bendradarbiavimas su leidėjais: ISSN skyrimas jų pateiktoms antraštėms, ISSN vartojimo skatinimas, ISSN taikymo kontrolė;
- bendradarbiavimas įgyvendinant su tęsiamaisiais ištekliais susijusias nacionalines programas (pavyzdžiui, valstybinė bibliografija, suvestinis katalogas, EAN ir t. t.);
- darbas standartizacijos ir bibliografinės apskaitos srityse šalies mastu.

4. Kroatijos ISSN centras

Toliau straipsnyje pateiksime Kroatijos ISSN centro veiklos organizavimo aprašymą nuo įsikūrimo iki šių dienų bei aptarsime ateities planus. Daugiau dėmesio kreipsime į organizacinius ir strateginius sprendimus, o ne į praktinio bibliografinio darbo nagrinėjimą.

4.1. Įkūrimas ir veiklos organizavimas

Vyriausybės nutarimu⁴ Kroatijos ISSN centras buvo įsteigtas 1992 m. Informacijos mokslų institute. Centras buvo įkurtas skyriuje, turinčiame didelės patirties tiriant, apdorojant ir analizuojant mokslinius serialinius leidinius pagal Mokslo ministerijos vykdomą projektą. Glaudžiai bendradarbiauta su Nacionaline ir universiteto biblioteka. ISSN skyrimo darbai buvo koordinuojami nuo pat pradžių, tačiau veikla tapo produktyvesnė tik 1994 m., ISSN centrai persikrausčius į Nacionalinę ir universiteto biblioteką.

Pirmoji užduotis prisijungus prie tinklo buvo surasti kroatiskus įrašus bendroje Jugoslavijos duomenų bazėje. Kriterijus, pagal kurį nustatoma leidinio šalis, buvo pirmasis arba žinomiausias leidėjas ir išleidimo vieta. Tarptautinis ISSN centras pateikė duomenų bazę, iš kurios buvo išrinkti kroatiskieji įrašai. Tai buvo galimybė atnaujinti ir patikrinti visus ISSN registre esančius įrašus. 1992 m. buvo atrinkta 1141 įrašų, o dabar duomenų bazėje galima rasti 5461 kroatiską įrašą.

Kitas svarbus klausimas, kurį turėjo išspręsti Kroatijos ISSN centro darbuotojai, buvo nacionalinio centro veiklos organizavimas. Buvo galima rinktis iš dviejų variantų:

1. Įdiegti OSIRIS (*Online Serials Information and Registration Inquiry System*) programinę įrangą, kurios pagrindą sudaro UNESCO CDS/ISIS, sukurtą Tarptautinio ISSN centro ir nemokamai platinamą nacionaliniams centrams;

2. Integuoti ISSN darbą ir veiklos sritis į Serialinių leidinių katalogavimo skyriaus, veikiančio Nacionalinėje ir universiteto bibliotekoje, darbą.

OSIRIS programinė įrangą taikė ISSN katalogavimo taisyklės ir formatai, o serialiniai leidiniai buvo kataloguojami Nacionalinėje ir universiteto bibliotekoje pagal ISBD(S) bei šalies katalogavimo taisyklės⁶. Įrašai yra sudaromi naudojant integruotą bibliotekos programinę įrangą CROLIST⁷, taikant UNIMARC formatą.

Buvo manyta, kad naują darbą bus lengviau atlikti OSIRIS programine įranga, nes ji buvo nemokama, o įrašus buvo galima siųsti atskirai nuo viso leidinių srauto, apdorojamo Serialinių leidinių katalogavimo skyriuje. Tačiau iš tiesų darbas būtų dubliavęsis, nes, be atskiros ISSN įrašų duomenų bazės, ir toliau būtų pildoma Nacionalinės ir universiteto bibliotekos serialinių leidinių duomenų bazė, skirta valstybinei bibliografijai ir kitoms reikmėms. Kiekviena duomenų bazė būtų kaupiama taikant šiek tiek kitokias taisykles ir skirtingus formatus.

Atlikus ISSN ir ISBD(S) taisyklių bei ISSN ir UNIMARC formatų analizę paaiškėjo, kad tarp standartų

ir formatų yra nemažai atitikimų⁸. Analizė buvo atliekama siekiant sudaryti galimybę siųsti įrašus į ISSN registrą, taikant ISO 2709 standartą, kad būtų galima keistis duomenimis ir automatiškai konvertuoti įrašus iš Nacionalinės ir universiteto bibliotekos duomenų bazių, t. y. taip pakeisti UNIMARC įrašus ISSN formatu, kad duomenys nedingtų. Čia susidurta su dideliais sunkumais, nes ISSN taisyklės buvo visiškai naujas dalykas Kroatijos bibliotekų bendruomenei, o aprašomasis katalogavimas buvo vertinamas labiau nei identifikavimas. Nepaisant to, nusprendus investuoti į konvertavimo programą, stengtasi suderinti abu veikimo būdus, taip negriaunant seniai nusistovėjusios katalogavimo praktikos Serialinių leidinių katalogavimo skyriuje. Tai, kad ISSN formatai buvo aiškiai apibrėžti, o kitų duomenų užrašymo būdų nebuvo, palengvino konvertavimo programos sukūrimą⁹.

Tačiau ISBD(S) ir ISSN taisyklės nebuvo visiškai identiškos, o UNIMARC ir ISSN formatų laukai ne visai vienodi. Todėl kataloguojant ir keičiant duomenis į šiuos skirtumus reikėjo būtinai atsižvelgti. Pavyzdžiui, Nacionalinė ir universiteto biblioteka registracinės antraštės kaip pagrindinio įrašo nenaudojo. Vietoj to buvo sukurta unifikauta antraštė, kuri buvo naudojama tais atvejais, kai keli serialiniai leidiniai buvo įvardyti tokia pačia pagrindine antrašte. Taigi įrašė buvo pateikiama sudaryta antraštė, kuri kartais sutapdavo su registracine antrašte, o kartais ne. Akivaizdu, kad tokie įrašai nebuvo konvertuojami į ISSN registrą. Problema buvo išspręsta, konvertavimo programoje panaudojus skirtingus indikatorius pagrindinei antraštei, registracinei antraštei ir unifikuotai antraštei apibūdinti. Po kurio laiko padėtis pasikeitė ir šiuo metu registracinė antraštė yra naudojama kaip pagrindinis įrašas, išskyrus tipines antraštes, kurios vis dar sudaromos vadovaujantis nacionalinėmis taisyklėmis.

Be to, reikėjo sukurti nuostatas ir ISSN formate atitiktens neturintiems UNIMARC laukams. UNIMARC formate išsamiau aprašytų antraščių nebuvo įmanoma konvertuoti į ISSN formatą, nes jame buvo pateikiami tik keturi antraštės variantų laukai (žr. 1 lentelę). Su panašia problema susidurta ir konvertuojant sąsajų laukus, nes jų nebuvo įmanoma pakeisti atitikmenimis (žr. 2 lentelę). Antroje UNIMARC laidoje pabrėžta, kad ISSN formate trūksta kai kurių sąsajų laukų. Todėl reikėjo susitaikyti su tuo, kad kai kurie duomenys, kuriuos buvo galima tiksliau aprašyti UNIMARC formate, bus prarasti. Pritaikius naujus, peržiūrėtus ir pataisytus standartus (pavyzdžiui, peržiūrėtą ISBD(CR) bei naują UNIMARC laidą) bus galima išvengti šių skirtumų.

Kroatijos ISSN centro veikla

1 lentelė. UNIMARC ir ISSN formatai antraščių variantams

UNIMARC	ISSN formatai
532 Išplėstinė antraštė	
532 0 išplėsti inicialai	
532 1 išplėsti skaitmenys	246 0 Prieiga prie antraščių dalių ir išplėstų registracinės antraštės variantų
532 2 išplėsta santrumpa	
532 3 išplėstas kitas, neloty-niškas simbolis	
510 Gretutinė pagrindinė antraštė	246 1 Gretutinė pagrindinė antraštė
513 Antraštė papildomame antraštiniame puslapyje	
514 Prieštekstinė antraštė	
515 Puslapinė antraštė	
516 Nugarėlės antraštė	246 3 Kitos neapibūdintos antraščių formos
517 Kiti antraštės variantai	
540 Kataloguotojo sudaryta papildoma antraštė	
512 Viršelio antraštė	246 4 Viršelio antraštė

2 lentelė. UNIMARC ir ISSN formatų sąsajų laukai

UNIMARC	ISSN formatai
430 Ką tęsia	
432 Ką pakeičia	780 0 Ką tęsia
431 Ką iš dalies tęsia	
433 Ką iš dalies pakeičia	780 1 Ką iš dalies tęsia
437 Atsiskyrė nuo	
440 Kas tęsia	785 0 Kas tęsia
442 Kas pakeičia	
441 Kas iš dalies tęsia	785 1 Kas iš dalies tęsia
443 Kas iš dalies pakeičia	

Sukūrus konvertavimo programą reikėjo nurodyti kataloguotojams, kad šie daugiausia dėmesio kreiptų į tikslus įvesties duomenis ir paisytų taisyklių. Praktika parodė, kad kartais tikrasis lauko turinys nesutapdavo su standartuose nurodytu jo aprašu. Todėl pradinio etapu Kroatijos ISSN centras nuolat derino darbą su Serialinių leidinių katalogavimo skyriumi. Paaiškėjo, kad geriausia su tuo pačiu įrašu dirbti kartu. Priėmus šį sprendimą pagerėjo įrašų kokybė, nes juos rengė bei po kelis kartus tikrino skirtingi žmonės.

4.2. Dabartinė Kroatijos ISSN centro veikla

Pagrindinės Kroatijos ISSN centro veiklos sritys yra išvardytos centro tinklalapyje¹⁰.

Suprantama, kad svarbiausias centro darbas yra nuolatinis Kroatijos tęsiamųjų išteklių registravimas. Šią veiklą sudaro: antraštės identifikavimas, ISSN ir registracinės

antraštės skyrimas, ISSN pateikimas tęsiamąjį išteklių leidėjui ar redaktoriui, įrašo sudarymas pagal ISSN taisyklės ir įrašo siuntimas į ISSN registrą. Suteikus ISSN, Kroatijos ISSN centre sukuriama trumpas įrašas. Įrašė pateikiami visi identifikavimui būtini laukai (žr. 3 lentelę). Antraščių, kurioms ISSN buvo suteiktas prieš spausdinimą, įrašai įtraukiami tik į vietinę duomenų bazę, tačiau vartotojai gali juos matyti, nes kataloguojama esamu laiku. Po to, kai įsigyjamas privalomasis egzempliorius arba serialinis leidinys apdorojamas valstybinei bibliografijai, Serialinių leidinių katalogavimo skyriuje dirbantis kataloguotojas baigia sudarinėti įrašus. Konvertavimui skirtų įrašų sąrašą sudaro tik išsamūs ir baigti bei atitinkamai pažymėti įrašai (įrašo etiketėje išankstinį įrašą žymintis kodas „i“ pakeičiamas kodu „n“). Atrinkti įrašai yra konvertuojami (programa pasirenka tik tuos laukus, kurie tinka ISSN) ir, prieš išsiunčiant juos į ISSN registrą, dar kartą patikrinami. Anksčiau įrašai buvo siunčiami diskeliuose, vėliau elektroniniu paštu, o šiuo metu siuntimui naudojamas FTP protokolas. Įrašus siekiama siųsti bent kartą per du mėnesius.

3 lentelė. Pirminio serialinio leidinio įrašo laukai UNIMARC formate

Įrašo etiketė: įrašo būklė
001 Įrašo identifikatorius
005 Versijos identifikatorius
011 ISSN
100 Bendrai tvarkomi duomenys
101 Dokumento kalba
102 Išleidimo ar pagaminimo šalis
110 Koduotų duomenų laukas: serialiniai leidiniai ir integruojamieji ištekliai
200 Antraštė ir atsakomybės duomenys
210 Išleidimas, platinimas ir t. t.
4.. (kai taikomas)
530 Registracinė antraštė
531 Sutrumpinta antraštė
675 Universalioji dešimtainė klasifikacija
801 Įrašo šaltinis
802 ISSN agentūra
856 Elektroninė vieta ir kreiptis

Kroatijos ISSN centras siekia išsamiai registruoti Kroatijos serialinius leidinius. Tačiau pirmenybė vis dar teikiama dabartinėms antraštėms, t. y. vartotojams, prašantiems ISSN leidiniams, įsigytiems privalomojo egzemplioriaus pagrindu. Prašymai skirti ISSN gaunami paštu, faksu ir elektroniniu paštu, taip pat galima užpildyti elektroninį registracijos blanką interneto svetainėje. Prie prašymo būtina pridėti naujausio tęsiamąjį išteklių numerio egzempliorių URL — interneto elektroniniams ištekliams, o jei prašoma skirti ISSN rengiamam leidiniui, laikiną antraštinį puslapį ir leidybinius duomenis.

Informacija apie ISSN pagrindu sudaryto EAN 13 brūkšninio kodo vartojimą teikiama visiems vartotojams. Pritaikymo nurodymai sudaryti kartu su EAN Kroatija, Kroatijos brūkšninio kodavimo asociacija. Kroatijos ISSN centras nemokamai suskaičiuoja pagrindinius skaičių brūkšnelius ir pateikia informaciją apie papildomų dviženklų ir penkiaženklų brūkšnelių vartojimą. Ši nuo 1995 m. reguliariai teikiama paslauga ženkliai pagerino komercinių leidinių ISSN registraciją.

Visuose rengiamų publikacijų įrašuose pateikiami UDK.

Daug laiko ir išteklių skiriama bibliografinėi apskaitai, įskaitant ISSN tęsimą ir brūkšninio kodo taikymą bei kitų svarbių bibliografinių elementų (numeracijos, leidybinių duomenų pateikimo ir t. t.) kontrolę. Apie atsiradusias klaidas informuojami tęsiamųjų išteklių leidėjai arba redaktoriai.

Labai populiarūs veiklos sritis yra konsultacijos, teikiamos redaktoriams ir leidėjams, padedančios kurti glaudų bendradarbiavimą. Potencialūs ir nauji leidėjai bei redaktoriai gali gauti informacijos apie jų rengiamą periodinį leidinį, pavyzdžiui, kaip sukurti antraštę ir redakcinius puslapius, kaip pasirinkti unikalią antraštę, kokios yra svarbiausi leidybinių duomenų elementai, kokia forma turi būti pateikiamos bibliografinės nuorodos ir citatos, kaip įsigyti referavimo ir indeksavimo tarnybų peržiūrėtus straipsnius. Atitinkami ISO standartai (ir jų vertimai, jei tokie yra) išvardyti interneto svetainėje. Svetainėje taip pat galima rasti trumpas serialinių leidinių pateikimo ir redagavimo instrukcijas, sudarytas pagal tarptautinius standartus.

Kroatijos ISSN centras nuolat atnauja Kroatijos serialinių leidinių leidėjų adresų duomenų bazes.

Kasdieniam darbe bendradarbiavimas su kitais Nacionalinės ir universiteto bibliotekos skyriais (tarp jų – Privalomojo egzemplioriaus skyriumi, Serialinių leidinių katalogavimo skyriumi, ISBN ir CIP, kai tvarkomi skirtingais identifikatoriais apibūdinami leidiniai, Nacionalinės bibliografijos, Suvestinio katalogo ir Skaitmeninio archyvo projekto) turi nepaprastai didelę reikšmę. Bendradarbiavimas su kitomis Kroatijos institucijomis, susijusiomis su serialiniais leidiniais (EAN Kroatija, Nacionalinės standartizacijos biuru, ministerijomis, finansuojančiomis periodinių leidinių leidybą, prenumeratos

agentūromis, platinimo grandine ir t. t.), svarbus ir tuo, kad populiarina ISSN veiklą.

4.3. Kroatijos ISSN centras ateityje

Kroatijos ISSN centro ateities tikslai kyla iš dabartinės veiklos. Pagrindinis tikslas yra tęsti Kroatijos tęsiamųjų išteklių registravimą ir populiarinti ISSN. Šį tikslą galima įgyvendinti tik bendradarbiaujant su kitais subjektais, tvarkančiais serialinius leidinius tiek Nacionalinėje ir universiteto bibliotekoje, tiek už jos ribų.

Reikšmingi standartų ir formatų, taikomų tęsiamųjų išteklių identifikavimui ir katalogavimui, pakeitimai, įvykdyti per keletą pastarųjų metų, turės didelės įtakos kasdieniam centro darbui. Šiuo metu katalogavimo taisyklės yra suderintos, todėl centras gali daug efektyviau dirbti su skirtingomis duomenų bazėmis bei keistais įrašais, nebijodamas pažeisti nacionalinių ar tarptautinių taisyklių.

Kartu su standartų bei formatų suderinimu Tarptautiniame ISSN centre buvo įdiegta nauja informacijos sistema. Nuo 2005 m. kovo mėn. naujoji informacijos sistema pradės veikti visu pajėgumu ir suteiks galimybę nacionaliniams centrams siųsti išsamius bibliografinius įrašus tiek MARC 21, tiek UNIMARC formatu.

Ši sistema keliais būdais paveiks serialinių leidinių apdorojimą Nacionalinėje ir universiteto bibliotekoje. Pritaikius naujus standartus, bus galima geriau koordinuoti serialinių leidinių identifikavimą ir katalogavimą. Nors naująjį ISSN vadovą Kroatijos ISSN centras naudoja jau nuo 2003 m. spalio mėn., kai kurių taisyklių taikymas siejasi su ISBD(CR) ir naujosios UNIMARC laidos vartojimu. Per pirmąjį 2004 m. pusmetį buvo atlikti pagrindiniai parengiamieji darbai: kataloguotojų mokymas ir naujų UNIMARC laukų diegimas. Planuojama, kad spalio mėnesį ISBD(CR) ir UNIMARC pritaikymas bus visiškai baigtas. Konvertuoti įrašų nebereikės. Nuo 2005 m. sausio planuojama pradėti siųsti išsamius UNIMARC įrašus į ISSN registrą.

Pradėjus dirbti pagal naujus standartus, planuojama visiškai integruoti ISSN centro veiklą į Serialinių leidinių katalogavimo skyriaus darbą, todėl centro darbas taps efektyvesnis.

Iš anglų kalbos vertė S. Racevičiūtė

⁶ Verona, Eva. *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*: 1. dio: Obrednice i redalice. 2. izmijenjeno izd., Zagreb, Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1986. 2. dio: Kataložni opis. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1983.

⁷ <http://www.unibis.hr/>

⁸ Zajec, Jasenka. ISSN ured za Hrvatsku : Prikaz povodom desete obljetnice. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*. 2002, vol. 45, no. 3-4, p. 1-15.

⁹ Willer, Mirna. *UNIMARC u teoriji i praksi*. Rijeka : Naklada Benja, 1996.

¹⁰ <http://www.nsk.hr/izdavaci/issn.html>

¹ Reynolds, Regina R. Harmonizing Bibliographic Control of Serials in the Digital Age. *Cataloguing and Classification Quarterly*. 1999, vol. 28, no. 1, p. 3-19.

² <http://online.issn.org/index.html>

³ <http://www.issn.org:8080/English/pub/tools>

⁴ <http://www.issn.org:8080/English/pub/contact>

⁵ Odluka o povjeravanju obavljanja poslova Hrvatskog centra za međunarodni sistem podataka o serijskim publikacijama. *Narodne novine*. 1992, vol. 154, no. 6, p. 89-90.